

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΕΡΩΣ ΔΙΚΑΣΤΟΥ

Τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν βαρειά, σὺν τέλει, τοῦ χωριοῦ ζοῦ, ἐτάραξε ἕξαφνα — σωστὴ θὰ νόμιζε κανεὶς φουρτούνα — ἕνα νέο:

— Τὰ μάθαι' ἀρὲ σεις;

Ὁ δικαστὴς, ὁ κύριος Θεμιστοκλῆς Δικόνιμος — πού τὸν ἔλεγε χαϊδευτικά ἡ μαμάκα του «Καυλάκια» — ἀρραβωνιάστηκε τὴν κόρη τοῦ Κρατημένου τοῦ Χρησιῆ, τοῦ πρώτου το-ζογλόφου καὶ τοιγχοῦ τοῦ χωριοῦ.

Πῶς ἔγινε αὐτὸ καὶ ἂν ἔπρεπε νὰ γίνῃ, δὲν τὸ παροτρύνεισταν στὸ χωριό. Τὸ ζήτημα ἦταν ὅτι ἔγινε — τότε καὶ ὁ παπᾶς, πού ἀλλάξε τα δαχτυλίδια — καὶ ἔπρεπε τὸ χωριὸ νὰ συνέλθῃ, ὅλοι μαζί καὶ κάθε ἕνας χωριστά, γιὰ νὰ βροῦνε τὰ «κουσούρια» τῆς νέ-

φης καὶ τοῦ γαμπροῦ.

Κι' ἄρχισαν γενεαλογικῶς ἀπ' τὸν Κρατημένο.

Ὅλοι τὸν θυμούνται, πού πήγε στὸ χωριὸ «μισοτάροχος», μ' ἕναν τρόπο «ντουρβά» σὺν ὄμο, ἀπὸ ἕνα κοντινότερο χωριό, γιὰ νὰ βοῦθ δουλειὰ καὶ νὰ ζήσει. Καὶ μὰ ἀπὸ δῶ, καὶ μὰ ἀπὸ κεῖ, τὴ μὰ δουλειὰ ἀφίνοντας καὶ τὴν ἄλλη ἀρχίζοντας, ἄρχισε νὰ σπένεται. Στὸ τέλος νοίκιασε μὰ μικρὴ, σκοτεινὴ καὶ χρόνια ἀσπίρη τοῦ Πατισμαῖου, πού βάζανε τουλοικιότῃρα μὰ φορὰ καὶ ἐγκατέστησε ἐκεῖ μέσα τὸ μαγαζὶ του. Καὶ τί μαγαζὶ!... Διὸ μάτια σπάγγου, δύο — τρεῖς τσαπέλλες σῖκα, λίγα κοντιὰ ἀπὸ λουμῖνα ἀδειανά καὶ λίγα λαμπογιάνια. Ἐκεῖ μαγειρενε λίγο φαί, κάθε Σάββατο πού ἐρχόντουσαν οἱ χωρικοὶ στὴν ἐβδομαδιαία ἀγορὰ καὶ τίς ἄλλες τίς ἡμέρες πάλινε παπουτῖα ἢ μάζανε κότες καὶ αὐτὰ καὶ τὰδινε στοὺς μεταπράτες γιὰ τὴ χώρα.

Πολλοὶ τώρα στὸ χωριὸ ἐπέμεναν καὶ ἔλεγαν, ὅτι τὴν πρώτη «κομματιά» τὴν ἔκανε, κλέβοντας τὸ κομὶ τῆς ἐκκλησίας. Ἄλλὰ πού δὲν εἶχαν — ἂν καὶ ἦσαν βέβαιοι — πῶς νὰ τὸ ἀποδείξουνε αὐτὸ, τὸ φηθῆρακον μόνο...

Ὅπως καὶ ἂν ἦταν ὅμως ἡ δουλειὰ, σιγά — σιγά ὁ Κρατημένος ὁ Χρησιῆς ἐπιδάστηκε, ὅπως εἶπαμε. Ἐγχερῆσε τὸ μαγαζὶ του, ἀγόρασε καὶ τὸ διπλάνο κατάστημα, τὸ ἀνοίξε καὶ τὸ μεγάλωσε, ἔφτιασε ἀποθήρες πού ἦσαν πάντα γεμάτες ἀπὸ σιτῆρα καὶ κολοκασῖνα καὶ σὲ ἰδιαιτέρω τώρα παράτῃμα μαγειρενε μεζεδάκια καὶ φαγητὰ, μὲ σάλτσες κώκωνες, γιὰ τοὺς χωριάτες πού κατέβαιναν στὸ «παζάρι» τοῦ Σαββάτου. Ἐπίσης στὴν πύ σκοτεινὴ μεριά τοῦ μαγαζιοῦ του, πῶς ἀπὸ κάτω χάνετο, σὺν ἄσποσ μέσῃ στὴ φολιὸ του, ἦταν ἐγκατεστημένος ὁ Χρησιῆς, μὲ τὰ γυάλιστῃρα του, πονηρὰ μάτια, κοντὰ σ' ἕνα χερματωτό-κόσμιον, στὸ ὁποῖο εἶχε τὰ χερματωτὰ χερματίμα τὸ κόσμιον τοῦ φτωχοῦ, τὰ ἀντίγραφα τῶν συμβολαίων καὶ τὰ ἐπιδοτήρια τῶν ἀγορῶν.

***

Ἄλλὰ τί κόποι καὶ τί στερήσεις καὶ τί ἀδικίες, ὅσων νὰ φτάσῃ ὡς ἐκεῖ! Τὶ ἡμέρες πείνας καὶ τί ἡμέρες τοιγχοιῶν. Λεκαπέντε χρόνια σπουδία ἀπ' τὸ κεφάλι του δὲν ἄλλαξε καὶ πονοφῆρα ἄλλο δὲν ἀγόρασε. Τὰ χοντρά του τὰ παπουτῖα, τὰ πετσιωμένα μὲ τριπλὴ σιτῆρὰ πάτον καὶ τὰ προκειμένα μὲ χοντράροχος, νόμιζε κανεὶς πῶς ἦσαν οὐδερένια καὶ ἀκατάλυτα. Ψομὶ καὶ ἔληξ ἐβράδι μὲ σιμημέρι, καὶ ὅταν ἦταν γορητὴ, ἔβαζε λίγα φασόλια καὶ περνοῖσε μ' αὐτὰ τρεῖς μέρες! Τὴν πρώτη βουτούσε στὸ ζουμὶ καὶ τίς ἄλλες δύο ἔτρωγε τὰ φασόλια!... Κι' ὅταν ἦταν Σάββατο, ἐξοικονομοῦσε τὸ ψομὶ τῆς βδομάδας, κόβοντας καὶ κλεφτολογώντας τὰ σιταρένια ξε-ροκάμια ἢ τὴν κίτρινη κωπομπότα ἀπ' τὰ σακκοῦλια, πού ἄφιναν χορματωμένα στὸ μαγαζὶ τὸν οἱ χωριάτες, πού κατέβαιναν γιὰ τὸ παζάρι.

Ἀπὸ τότε ὅμως πού μεγάλωσε τὸ μαγαζὶ, τίς βροχερῆς ἰδίως μέρες τοῦ χειμῶν, σὺνταν σ' αὐτὸ καὶ καλοὶ νοικοκυραῖοι τοῦ χωριοῦ. Μὰ κατωμένη λίμια θαλασποφῖτες τὸ «κατάστημα». Ἔτσι, οἱ θαμῶνες δὲν ἔβλεπαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Κι' ὅταν πήγαινε κανένα κοριτσάκι τῆς γειτονιάς ν' ἀγοράσῃ τουλοικιότῃρα ἢ ἔληξ, ὁ Κρατημένος τῆς τὰ ἔβαζε σὲ ἀμπελόφυλλα τίς περισσότερες φορές, γιὰ νὰ μὴν ἐοδεύεται γιὰ «στράτσον». Στὴν περίστασι αὐτῇ, ἄναβε ἕνα «κωνιτῆκερι» πετρελαίου, πολυκωπτο

καὶ μαυρόκωπτο, γιὰ νὰ τοῦ φέγγῃ νὰ ξεκοζυγιάξῃ.

Συγχρόνως παρετήρηθῃ εἰς τὸ μαγαζὶ καὶ τὸ ἔξῃ περιέργω: Ὁ κοσμάκης πού πήγαινε καὶ ἀπάθωνε ἐκεῖ σὲ μὰ ἄκρη τίς ἄμπελλες του, τίς ἔχανε. Ὅλοι εἶπαν, ὅτι ὁ Κρατημένος τίς βουτούσε καὶ αὐτῆς, ὅπως ἔκλεβε ἄλλοτε ἀπὸ τῶν χωριῶν τὰ «στράτσον», γιὰ νὰ τρώῃ τὰ σιταρένια ξεροκάμια καὶ τίς γωνίες τῆς κωπομπότας.

Διαδόσανε ἀκόμα καὶ ἕνα ἄδικο: Πῶς τὴν παροσημὴ τῆς ἡμέρας πού θὰ γινόντουσαν οἱ ἀρραβῶνες τῆς κόρης του μὲ τὸν κ. Θεμιστοκλῆ Δικόνιμο, τὸν πρωτοδία, καὶ ἂν ἄνοιγε καὶ αὐτὸς γιὰ πρώτη φορὰ τὸ σπίτι του καὶ θὰ καλοῦσε λίγον κῶσμο, λέγανε, πῶς εἶπε στὴ γυναῖκα του:

— Παρασκευὴ, Παρασκευὴ. Λίγο πού θὰ μὰς ἔρθῃ κῶσμος γιὰ τὰ ἀρραβωνιάσματα, μάζεψε δὲλα τὰ πωστοῖνια καὶ τίς ἄμπελλες τοῦχοιμο σὲ διάδρομο...

— Γιατί; ρώτησε ἡ Παρασκευὴ, φοβῶμαι μὴν τὰ κλέβουν;

— Ὅχι, μὴν τὰ γνωρίζουν! Ἄνε πῶς εἶπε ὁ Χρησιῆς.

***

Ὁ δικαστὴς κ. Θεμιστοκλῆς Δικόνιμος.

Τὸ κοριτὶ τοῦ Χρησιῆ, παρραβῶμενον καὶ ἀπὸ τὴ μητέρα του, κόρη βλαχοδημῶνον παλαῖου, εἶχε ὅλη τὴν ὑπερηφάνεια καὶ τίς ἀξιώσεις κτῶν μεγάλων οἰκογενειῶν.

— Ὅταν ὁ πατέρας μου ἦταν δήμαρχος Ἀφισοῖνας (Ὀφισοῖνας)!... ἔλεγε ἄπερήφανα ἡ κ. Χρησιῆ.

Στὴν κόρη του ὁ Χρησιῆς εἶχε δώσει μόρφωσι «ἐμπρόσπουσαν». Τὴν ἔστειλε στὰ Μικτὰ Γυμνάσια, ὅπου διεκρίθη εἰς τὸ μοναδικὸ ἐκεῖ μέσα μάθημα τῆς ἐρωτικῆς ἀλληγογραφίας, μὲ συμπληθῆτάς, καθηγητὰς καὶ τὸν ἀντικρινὸ κουρέα!... Κατόπιν ἔγινε ἐντιβῆθῃ εἰς πολλὰ κοινωνιὰ καὶ φροσὰ μυστήρια, ἀφοῦ διεκρίθη εἰς τὴν μελέτῃ καὶ τὴν σπουδὴ πολλῶν καὶ διαφόρων βιβλίων ἀπγορευμένων, πού εἶνε σήμερα ἐν χρῆσει εἰς ὅλα τὰ Μικτὰ Γυμνάσια, ἀφοῦ ἐτελειοποιήθη εἰς ὅλα τὰ ἐγκωλοπαιδιὰ μαθήματα καὶ ἀρίστευσε εἰς τὴν γυμναστικὴ, μαθούσα προσετὶ νὰ χορεύῃ καὶ νὰ πηρῶ ἐπιτυχῶς καὶ ἄνευ ἔμφων καταφανῶν, πωσοῦλων, ἔξῃλθε πληροσῖτος κατόπιν εἰς τὴν Κοινωνίαν, μὲ ὄλας τὰς σημαίας καὶ τὰ σήματα μὰς φρογῆδας ἀνεμόμωλης, ἡμιαῖους καὶ πολυκέρων...

Καὶ ὡς τοιαῦτη, εἰς τὸ ρεῖμα τῆς ζωῆς τῆς αἰῶνος πλέουσα, ἀρματωμένη μὲ μαγαγιῶς καὶ μανιῶν, μὲ φρόδια μαθημένα καὶ πασαλεμένη — ὡς γαῖτα κωλαρατισμένη — μὲ κάθε εἶδος πομπῆς καὶ κοῖμας ἐφορῆταξῃ, συνάντησε τέλος τὸν δικαστὴ κ. Δικόνιμο, ἀγρυπνο φύλακα τῶν Νόμων καὶ ἐμβριθῆ ἐρευνήτην καὶ ἀναζητητήν τῶν προκοφῶνον κορασίων.

Καὶ ἐπειδὴ καθέναν τους εἶψανε σὺν ἄλλων, ὅτι ἔλειπε ἀπὸ τὸν ἴδιον, ταῖριαξαν ἀμέσως. Καὶ ταῖριαξαντες, ἔδωσαν τὴν ἀμοιβά... ἐκότερος ὑπόσχεσι συμβίωσης. Κι' ἔτσι συνθεροβηθῃ καὶ ἀνεταγῆθῃ ἡ τελευτωδῆς τοῦ χωριοῦ ζοῦ καὶ κάθε ἕνας ἄφησε τίς δικῆς του τίς δουλειῆς, γιὰ νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ φιλοκοσωνήσῃ ἐκεῖνας τὸν μεμηρστημένων...

— Τὰ μάθαι' ἀρὲ σεις; Οὐ δικαστὴς οὐ κύριος, Δικόνιμος, ἀρρηθωνιάστηρι τὴ Σούλα τοῦ Χρησιῆ!

— Ἀρῆ, τί σοῦ λέξ'!... Ἀλήθεια!...

***

Πηγὴ γλυκότητος, κοφῆλη γεμάτη μὲ μελιτερῆς κροῦθρες, ὑπερξεγαλιωμένη, ἡ ζοῦ τῶν δύο ἀρραβωνιαστῶν...

Μέσα στὴν τόση εὐτυχία, ἕνα μόνο σημεῖο ἦταν σκοτεινὸ, ἀλλὰ θὰ τὸ ὑπερτηθοῦσαν καὶ ἔκλεινε. Ἐκεῖνη ἦταν, ἢ ἤθελε νὰ φανταίξῃ, πολὺ ρομαντικὴ. Ἐκεῖνος πάλιν ἦταν, ἢ ἔπρεπε νὰ εἶνε, σοβαρῶς, ὡς λειτουργὸς τῆς ἀγάλης, ἀγριοπρόσωσης καὶ κωπινιάρας Θεμῆδος, ὅπως τὴν ἐνόμιζε αὐτὸς.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τὸ τέλος.

Διεκρίθη εἰς τὸ μοναδικὸ μάθημα τῆς ἐρωτικῆς ἀλληγογραφίας...